

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
Кафедра теорії і методики позашкільної освіти

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ПІДГОТОВКИ І ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

галузь знань: А Освіта
01 Освіта/Педагогіка
освітній ступінь: «бакалавр» / «магістр»
спеціальність: А1 Освіта, А4 Середня освіта
011 Освітні, педагогічні науки
освітня програма: Позашкільна освіта

АВТОР

Биковська Олена Володимирівна, заслужений діяч науки і техніки України, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики позашкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

РЕЦЕНЗЕНТ

Каричковський Василь Дмитрович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики позашкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Биковська О.

Методичні рекомендації до підготовки і захисту дипломної роботи з позашкільної освіти галузі знань А Освіта (01 Освіта/Педагогіка), спеціальностей А1 Освіта, А4 Середня освіта (011 Освітні, педагогічні науки) освітнього ступеня «бакалавр» / «магістр» ОП «Позашкільна освіта». К. : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. 24 с.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	5
ЗМІСТ І СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	7
ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	10
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	14
ЗАХИСТ І ОЦІНКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	15
ДОДАТКИ.....	17

ВСТУП

Дипломна робота з позашкільної освіти – випускна кваліфікаційна робота, що самостійно виконується студентами за освітніми програмами з позашкільної освіти на останньому, випускному, курсі з метою захисту і присудження освітнього ступеня «бакалавр» / «магістр».

Дипломна робота – це один з видів науково-дослідницької праці.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 19.12.2024 р. (протокол № 6) «один з видів випускної кваліфікаційної роботи – самостійна творча робота здобувачів, які навчаються у закладах вищої освіти за різними програмами підготовки фахівців, що виконується ними на останньому випускному курсі».

Закон України «Про освіту» визначає позашкільну освіту невід’ємною складовою системи освіти, мета якої полягає у розвитку здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, фізичної культури та спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, умінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та професійної діяльності.

Основні положення щодо дипломної роботи подано у нормативно-правових актах, серед яких:

Закон України «Про вищу освіту»;

Положення про організацію освітнього процесу в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 26.01.2023 р. (протокол № 2);

Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 28.03.2024 р. (протокол № 8);

Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 19.12.2024 р. (протокол № 6).

Таким чином, написання, оформлення та захист дипломної роботи засвідчують рівень кваліфікації, набутої студентом у закладі вищої освіти, його придатністю виконувати функції, властиві для професійної діяльності у галузі позашкільної освіти.

Методичні рекомендації до підготовки дипломної роботи (далі Методичні рекомендації) допоможуть під час написання, оформлення та захисту дипломних робіт здобувачам вищої освіти галузі знань А Освіта (01 Освіта/Педагогіка), спеціальностей А1 Освіта, А4 Середня освіта (011 Освітні, педагогічні науки) освітнього ступеня «бакалавр» / «магістр» ОП «Позашкільна освіта».

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Підготовка дипломної роботи включає три основні етапи: теоретичний, практичний і завершальний.

I етап, теоретичний, передбачає підбір та опрацювання наукових, навчально-методичних, інформаційних та інших джерел, визначення тематики дипломної роботи.

Тематика дипломних робіт з позашкільної освіти галузі знань А Освіта (01 Освіта/Педагогіка), спеціальностей А1 Освіта, А4 Середня освіта (011 Освітні, педагогічні науки) освітнього ступеня «бакалавр» / «магістр» ОП «Позашкільна освіта» розробляється кафедрою теорії і методики позашкільної освіти.

Тематика дипломних робіт з позашкільної освіти освітнього ступеня «бакалавр» включає перелік основних питань відповідно до кваліфікацій: «керівник гуртка», «організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми», «вихователь», «культурорганізатор закладу позашкільної освіти».

Відповідно тематика дипломних робіт з позашкільної освіти освітнього ступеня «магістр» включає основні питання згідно кваліфікацій: «директор закладу позашкільної освіти», «методист закладу позашкільної освіти», «професіонали в галузі методів навчання», «викладачі закладів вищої освіти».

За ступенем складності тематика відповідає обсягу теоретичних знань і практичних навичок, що студенти одержали під час навчання у закладі вищої освіти.

Після опрацювання тематики дипломної роботи здійснюється формулювання теми, яку студенти самостійно обирають.

Студент спільно з науковим керівником розробляє план підготовки дипломної роботи і встановлює терміни звітування про хід її написання.

Відповідно до теми розробляється структурно-понятійний апарат дипломної роботи: актуальність, мета, завдання, експериментальна база, етапи і структура дипломної роботи.

На цьому етапі також здійснюється підготовка першого, теоретичного, розділу дипломної роботи.

II етап, практичний, зосереджує увагу на проведенні практичної частини дипломної роботи.

Дипломна робота з позашкільної освіти першого (бакалаврського) рівня передбачає розробку навчальної програми з позашкільної освіти.

У дипломній роботі з позашкільної освіти другого (магістерського) рівня студентами здійснюється проведення педагогічного експерименту, аналіз та узагальнення експериментальних даних.

Окрема увага на цьому етапі приділяється написанню тексту роботи.

III етап, підсумковий, передбачає завершення підготовки дипломної роботи та її захист.

На цьому етапі студент завершує підготовку дипломної роботи, доопрацьовує або виправляє помилки, здійснює перевірку на плагіат.

Під час написання дипломної роботи студент звітує перед керівником по кожній частині дипломної роботи відповідно до затвердженого плану її підготовки.

На цьому етапі також відбувається отримання відгуку наукового керівника, рецензій від рецензентів.

Крім того, в обов'язковому порядку робота надається комісії з академічної етики факультету, яка на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень приймає рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату в роботі.

Далі відбувається попередній захист на кафедрі, де вирішується ступінь готовності дипломної роботи та підготовка до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

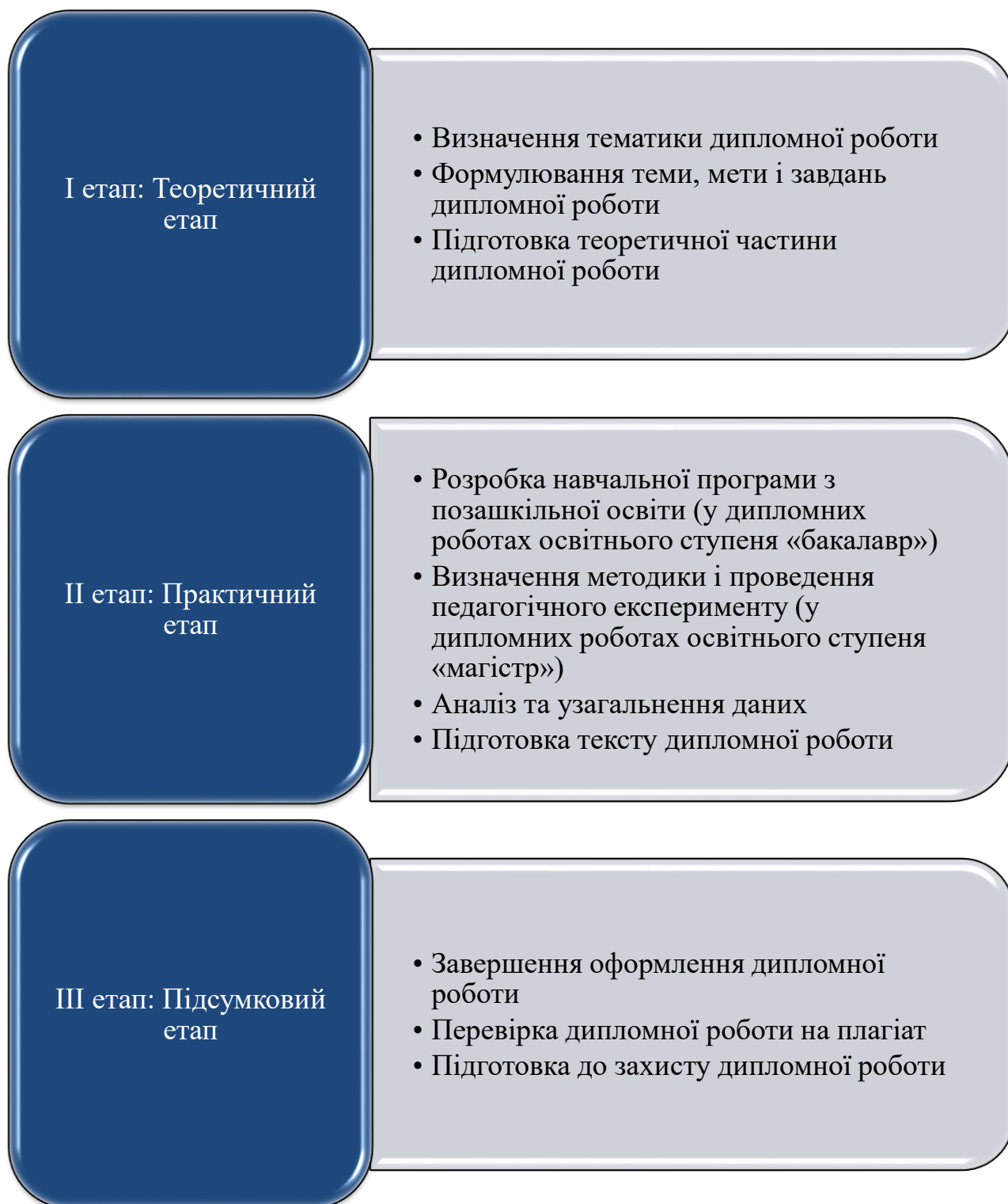

Рис. 1. Основні етапи підготовки дипломної роботи

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Зміст дипломної роботи має підпорядковуватись одній провідній ідеї, чітко спрямованій на досягнення мети дипломної роботи.

Зміст роботи повинен відображати аналіз педагогічних, психологічних та інших джерел, досвід практичної діяльності, пов'язаний з тематикою роботи, розробку навчальної програми (у дипломних роботах освітнього ступеня «бакалавр») та/або методики навчання з проведеним педагогічним експериментом (у дипломних роботах освітнього ступеня «магістр»), рекомендації, обґрунтовані висновки тощо.

Структура дипломної роботи повинна включати такі компоненти:

- Титульна сторінка.
- Завдання на дипломну роботу.
- Зміст роботи.
- Перелік умовних позначень (за необхідності).
- Вступ.
- Основна частина.
- Висновки.
- Список використаних джерел.
- Додатки (за необхідності).

Титульна сторінка дипломної роботи містить найменування закладу вищої освіти, де виконана дипломна робота; відмітку про допуск до захисту з підписом завідувача кафедри; тему дипломної роботи; прізвище, ім'я, по батькові виконавця та керівника; рівень вищої освіти; спеціальність; освітню програму; місто і рік (додаток А).

Завдання до дипломної роботи включає найменування закладу вищої освіти та назву кафедри, на якій виконується робота; відмітку про затвердження теми з підписом завідувача кафедри; прізвище, ім'я, по батькові виконавця дипломної роботи, якому видано завдання; тему дипломної роботи; термін подання завершеної дипломної роботи на кафедру; вихідні дані до дипломної роботи; загальний перелік питань, які повинні бути розроблені у дипломній роботі; вимоги до окремих частин дипломної роботи; рекомендовані літературні джерела.

Завдання підписується керівником дипломної роботи і засвідчується підписом студента, який брав його до виконання (додаток Б).

Зміст дипломної роботи повинен включати найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел та інше.

Перелік умовних позначень включає специфічну термінологію та її перелік у вигляді окремого списку, який подають двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять терміни, справа – їх детальну розшифровку.

Вступ містить основні положення щодо дипломної роботи.

У вступі розкриваються актуальність, сутність і загальний стан розглянутої у дипломній роботі тематики; наукові та практичні аспекти, покладені в основу дипломної роботи.

На основі вищезазначеного формулюються мета та завдання роботи.

Вказується база дослідно-експериментальної роботи та основні етапи її проведення.

Подається апробація результатів роботи в проведених заняттях, публікаціях, на науково-методичних заходах тощо.

Вказується структура дипломної роботи.

Орієнтовний обсяг вступу – 3-5 сторінок.

Основна частин дипломної роботи складається із розділів, підрозділів, підпунктів (у разі потреби).

Зміст основної частини дипломної роботи, як правило, включає два розділи.

Конкретні назви розділів і їх змістове наповнення залежать від теми дипломної роботи.

Кожний розділ і підрозділи починають з нової сторінки.

У розділах основної частини подають огляд літератури за темою; виклад загальних положень; теоретичну та практичну частину; аналіз і узагальнення результатів.

У першому розділі дипломної роботи подають огляд літератури за темою; виклад загальних положень; теоретичну частину; аналіз і узагальнення результатів теоретичних положень тощо.

Другий розділ містить практичну частину, зокрема розробку навчальної програми з позашкільної освіти (у дипломних роботах освітнього ступеня «бакалавр») та/або методику з включенням опису і результатів педагогічного експерименту (у дипломних роботах освітнього ступеня «магістр»); аналіз і узагальнення результатів практичних положень тощо.

Орієнтовний обсяг основної частини у дипломних роботах освітнього ступеня «бакалавр» – 30-40 сторінок, «магістр» – 40-50 сторінок.

У висновках підводяться підсумки виконаної дипломної роботи, викладаються найбільш важливі теоретичні та практичні результати, одержані в дипломній роботі.

Висновки мають відповідати завданням дипломної роботи.

Обсяг висновків не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Список використаних джерел включає бібліографічний опис опрацьованих наукових, методичних та інших джерел.

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ авторів чи заголовків або у порядку появи посилань у тексті.

Бібліографічний опис джерел складають згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (з офіційними виправленнями у 2017 році).

Додатки. У додатках подають допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи.

Розміщують додатки у порядку посилань на них у тексті дипломної роботи.

ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломну роботу друкують на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) до тридцяти рядків на сторінці.

Текст дипломної роботи необхідно друкувати з двостороннім вирівнюванням, залишаючи береги таких розмірів: лівий – не менше 20 мм, правий – не менше 10 мм, верхній – не менше 20 мм, нижній – не менше 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, вид Times New Roman, розмір 14.

Заголовки структурних частин дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту.

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Оформлена і перевірена дипломна робота зшивається (брошується) у папку з твердою обкладинкою.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Структурні частини дипломної роботи такі як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Номер розділу позначають римськими цифрами і ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують його заголовок.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку.

У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третьій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад:

«1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Ілюстрації

Ілюструють дипломну роботу, виходячи із певного загального задуму. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підпис під рисунком).

Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;

порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;

тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;

експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Приклад:

Рис. 1.2. Приладдя для обробки шкіри:

1,2 - накатки;

3 - штамп;

4 - різець.

Основними видами ілюстративного матеріалу є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту або з поворотом за годинниковою стрілкою дипломної роботи. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною.

Приклад:

Таблиця 1.2

Мережа закладів позашкільної освіти України

№	Рік	Кількість закладів позашкільної освіти

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи необхідно давати посилання на джерела та матеріали, які використовувалися у процесі написання. Такі посилання дають змогу відшукати додаткові відомості та необхідну інформацію щодо розглянутого тексту.

Посилання в тексті дипломної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Якщо в тексті дипломної роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: «У структурі компетентностей, які становлять основу реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті, виділяються такі: пізнавальна, практична, творча і соціальна [3]»

Відповідний опис у переліку посилань:

3. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

е) якщо автор дипломної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дипломної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. • М.Х.), (підкреслено мною. - М.Х.).

Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела можна розміщувати у порядку появи посилань у тексті або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», стилів оформлення списку публікацій з обов'язковим наведенням назв праць.

Додатки

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Додаток повинен мати заголовок, написаний угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дипломна робота готується з обов'язковим дотриманням принципу академічної доброчесності.

Академічна доброчесність регламентується Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту», Положенням про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 11.05.2023 р. (протокол № 6).

Відповідно до п. 2.4 Положенням про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 11.05.2023 р. (протокол № 6): «Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

Дипломна робота в обов'язковому порядку підлягає перевірці на наявність/відсутність академічного плагіату.

Процедура встановлення фактів академічного плагіату в бакалаврських та магістерських роботах визначається п. 4.2 Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 11.05.2023 р. (протокол № 6).

Законом України «Про вищу освіту» встановлено, що «рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується закладом вищої освіти у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

ЗАХИСТ І ОЦІНКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Захист дипломної роботи як підсумкова атестація випускників є формою підсумкового контролю, що встановлює відповідність засвоєних здобувачами вищої освіти компетентностей вимогам стандарту вищої освіти.

Порядок захисту дипломної роботи здійснюється відповідно до Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 28.03.2024 р. (протокол № 8).

Захист дипломної роботи здійснюється на засіданні екзаменаційної комісії.

Перед захистом дипломної роботи до початку засідання до екзаменаційної комісії подається:

1. Дипломна робота із записом висновку завідувача випускової кафедри про допуск студента до захисту.

2. Письмовий відгук керівника дипломної роботи.

3. Письмова рецензія на дипломну роботу.

4. Довідка комісії з академічної етики.

Відповідно до п. 6.2 Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 28.03.2024 р. (протокол № 8), порядок захисту дипломної роботи включає наступну процедуру:

1. Оголошення секретарем екзаменаційної комісії прізвища, імені та по батькові здобувача вищої освіти, теми його роботи, досягнень та рекомендацій кафедри.

2. Доповідь здобувача вищої освіти у довільній формі (до 15 хв) сутності дипломної роботи, виконання завдань та отриманих результатів з використанням презентації, різними додатковими матеріалами тощо.

3. Питання і відповіді на запитання членів ЕК.

4. Виступ керівника дипломної роботи зі стислою характеристикою здобувача щодо її підготовки або оголошення секретарем екзаменаційної комісії відгуку керівника.

5. Оголошення секретарем екзаменаційної комісії рецензій на роботу.

6. Відповіді здобувача вищої освіти на зауваження рецензентів.

7. Оголошення голови екзаменаційної комісії про закінчення захисту.

Оцінка дипломної роботи здійснюється з урахуванням Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, затверджене на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова від 28.03.2024 р. (протокол № 8).

В оцінці дипломної роботи враховуються показники щодо змісту та захисту роботи. Так, у пункті 4.4 Положення встановлено, що «у процесі визначення оцінки мають враховуватися наступні показники:

щодо змісту роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;

- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;

- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;

- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

щодо захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність та результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації».

Оцінювання результатів підсумкової атестації випускників здійснюється за 100- бальною шкалою Університету, з наступним переведенням в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалу ЄКТС (А, В, С, D, E, FX).

На підставі рішення екзаменаційної комісії особі, яка успішно виконала освітню програму з позашкільної освіти, присуджується ступінь вищої освіти «бакалавр»/«магістр» та присвоюється відповідна кваліфікація.

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
Кафедра теорії і методики позашкільної освіти

Допущено до захисту на засіданні ДЕК
Завідувач кафедри теорії і методики
позашкільної освіти
_____ проф. Биковська О.В.
«_____» _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
освітнього ступеня «бакалавр» / «магістр»

тема роботи

Виконавець:

П.І.Б. (повністю)

рівень вищої освіти

спеціальність

освітня програма

Керівник:

П.І.Б. (повністю)

науковий ступінь, вчене звання, посада

КИЇВ 20__

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
Кафедра теорії і методики позашкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри теорії і методики
позашкільної освіти

_____ проф. Биковська О.В.

«_____» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
НА ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ
освітнього ступеня «бакалавр» / «магістр»

Студент (ка)

Тема роботи

Термін подання завершеної

роботи на кафедрі

«_____» _____ 20__ р.

Вихідні дані до роботи

Загальний перелік питань, що підлягають розробці в роботі

Методичні матеріали, які мають бути розроблені в роботі

Зміст експериментальної роботи

Перелік ілюстративного матеріалу

Рекомендовані літературні джерела

Дата видачі завдання «_____» _____ 20__ р.

Керівник дипломної роботи _____ «_____» _____ 20__ р.

Завдання одержав _____ «_____» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДЛЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	10
1.1. Позашкільна освіта як складова системи освіти.....	10
1.2. Професійна підготовка педагогічних працівників для системи позашкільної освіти.....	25
РОЗДІЛ ІІ ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДЛЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	42
2.1. Зміст підготовки майбутніх педагогів до проведення занять художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти.....	42
2.2. Експериментальна перевірка змісту підготовки майбутніх педагогів для позашкільної освіти.....	56
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	76

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

1. Биковська О. В. Позашкільна освіта: світовий і український досвід // Наукова еліта у розвитку держав : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., (Україна, Київ, 25-26 верес. 2020 р.). Ів.-Франківськ, 2020. С.51-60.
2. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. Київ : ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.
3. Биковська О. В. Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.01. Київ, 2008. 46 с.
4. Биковська О. В. Трудове виховання в позашкільних закладах у сучасних економічних умовах (на прикладі гуртків науково-технічного профілю) : дис... канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія та методика трудового навчання». Київ, 2000. 198 с.
5. Биковська О.В. Нові алгоритми творчості: кафедра позашкільної освіти / Тижневик «Освіта». 2017. № 48-49. С. 2.
6. Биковська О.В. Освіта як система. Тріада «Людина–Освіта–Держава» / Рідна школа. 2017. № 10-11. С. 68-75.
7. Биковська О.В. Педагогіка здібностей і талантів. Тижневик «Освіта». 2019. № 35-36. С. 2-3.
URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/26411/1/Bykovska.pdf> (дата звернення: 01.11.2021).
8. Биковська О. В., Єгорова О. І. Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молоді : моногр. Суми, Університетська книга, 2017. 176 с.
9. Колотилов В. В., Рузаков В. А., Иванов Ю. И. Техническое моделирование. М.: Просвещение, 1983. 255 с.
10. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 01.11.2021).
11. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / Биковська О. В. (кер. авт. кол.), Вагнер С. І., Горбинко В. М. та ін. К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. 208 с.
12. Позашкільна освіта в Україні : навч. посіб. / Биковська О. В., Бут С. В., Дмитренко О. П. [та ін.] ; за ред. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. 224 с.
13. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 01.11.2021).
14. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22.
15. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2020 № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> (дата звернення: 01.11.2021).
16. Становище дітей та жінок в Україні : Ситуаційний аналіз : 1991–2003 / Ю. Г. Антипкін, О. В. Биковська, Р. О. Моїсеєнко та ін. К. : Юнісеф, 2005. С. 10-15.
17. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с.
18. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В.І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 751 с.

ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання.
Загальні положення та правила складання»,

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. Київ : ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.
Два автори	Биковська О. В., Єгорова О. І. Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молоді : моногр. Суми, Університетська книга, 2017. 176 с.
Три автори	Колотилов В. В., Рузаков В. А., Иванов Ю. И. Техническое моделирование. М.: Просвещение, 1983. 255 с.
Чотири і більше авторів	Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / Биковська О. В. (кер. авт. кол.), Вагнер С. І., Горбинко В. М. та ін. К. : Держ. ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. 208 с.
Посібники	Позашкільна освіта в Україні : навч. посіб. / Биковська О. В., Бут С. В., Дмитренко О. П. [та ін.] ; за ред. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. 224 с.
Дисертації	Биковська О. В. Трудове виховання в позашкільних закладах у сучасних економічних умовах (на прикладі гуртків науково-технічного профілю) : дис... канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія та методика трудового навчання». Київ, 2000. 198 с.
Монографії	Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с.
Автореферати дисертацій	Биковська О. В. Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.01. Київ, 2008. 46 с.
Законодавчі та нормативні документи	<p>Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України URL: http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show (дата звернення: 01.11.2021).</p> <p>Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22.</p> <p>Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2020 № 1841-III</p>

	<p>URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text (дата звернення: 01.11.2021).</p> <p>Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 01.11.2021).</p>
Словники	Філософський енциклопедичний словник / за ред. В.І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 751 с.
Складові частини книги	Становище дітей та жінок в Україні : Ситуаційний аналіз : 1991–2003 / Ю. Г. Антипкін, О. В. Биковська, Р. О. Моїсеєнко та ін. К. : Юнісеф, 2005. С. 10-15.
Складові частини матеріалів конференції	Биковська О. В. Позашкільна освіта: світовий і український досвід // Наукова еліта у розвитку держав : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., (Україна, Київ, 25-26 верес. 2020 р.). Ів.-Франківськ, 2020. С.51-60.
Складові частини журналу	Биковська О.В. Освіта як система. Тріада «Людина–Освіта–Держава» / Рідна школа. 2017. № 10-11. С. 68-75.
Складові частини газети	Биковська О.В. Нові алгоритми творчості: кафедра позашкільної освіти / Тижневик «Освіта». 2017. № 48-49. С. 2.
Електронне видання	Биковська О.В. Педагогіка здібностей і талантів. Тижневик «Освіта». 2019. № 35-36. С. 2-3. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/26411/1/Bykovska.pdf (дата звернення: 01.11.2021).